

Flexicurity

- szansa na zrównoważony
rozwoj rynku pracy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
UNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Flexicurity jako szansa dla pracodawców i pracobiorców

Prof. dr hab. Jan Klimek

Białystok 2010

Co to jest flexicurity?

- Flexibility – elastyczność
- Security - bezpieczeństwo
- Model zatrudnienia polegający na łatwym procesie zatrudniania oraz zwalniania pracowników przez pracodawcę, a także dobrych zabezpieczeniach socjalnych dla bezrobotnych. (wikipedia)

Pytanie:

- **Czy coś takiego w ogóle może się udać?**
- **Czy jest to tylko wymysł czysto utopijny?**

UE o flexicurity

- Najlepszy sposób zapewnienia obywatelom Europy wysokiego bezpieczeństwa zatrudnienia, aby na każdym etapie życia zawodowego mieli oni zarówno możliwość znalezienia dobrej pracy, jak i nadzieję, na korzystny rozwój kariery w szybko zmieniającym się środowisku gospodarczym.

- Model ten wprowadzani równowagę praw i obowiązków pracowników i przedsiębiorstw, a także organów publicznych: każda z tych stron jest zobowiązana działać na rzecz zatrudnienia, społeczeństwa i trwałego wzrostu.

EKES o flexicurity

- Zintegrowana strategia równoczesnego zwiększania elastyczności i bezpieczeństwa rynku pracy.

Wzorcowy model flexicurity zakłada:

- Elastyczność i bezpieczeństwo form zatrudnienia oraz organizacji warunków pracy, wynikające z modernizacji prawa pracy oraz reguł wykonywania pracy.
- Skuteczne, aktywne polityki rynku pracy, ułatwiające pracownikom przystosowanie się do gwałtownych zmian sytuacji na rynku pracy, reintegrację po okresach bezrobocia oraz płynną zmianę miejsc pracy.

- Rzetelne i odpowiadające potrzebom rynku pracy kształcenie ustawiczne, służące aktualizacji umiejętności pracowników i wspierające wzrost produktywności przedsiębiorstw.
- Modernizacja systemów zabezpieczenia społecznego, tak aby państwo zapewniając wsparcie finansowe osobom w trudnej sytuacji dochodowej, jednocześnie wspierało możliwie szybką reaktywizację zawodową i ponowne zatrudnienie.

Historia flexicurity

- Model flexicurity znalazł swoje początki w Danii – to tam po raz pierwszy użyto tego terminu i wprowadzono rozwiązania prawne w zakresie zawierania umów z pracownikami, stosowania aktywnych instrumentów rynku pracy, kształcenia ustawicznego, połączony ze wsparciem socjalnym w przypadku utraty pracy.
- Idea socjalna.
- Dania 1990 rok.

Państwa skandynawskie a flexicurity

- Państwa skandynawskie słyną z pro społecznego podejścia do ekonomii.
- Skandynawia kolebką flexicurity.
- Flexicurity jako system pro społeczny.
- Nacisk prezydencji Szwecji na wykorzystanie i dostosowanie modelu flexicurity.

Zalety flexicurity

- łatwość w podejmowaniu pracy;
- pracodawca może łatwo zdobyć nowego pracownika;
- łatwość w poszerzaniu kwalifikacji;
- system motywujący bezrobotnych do poszukiwania pracy;
- koncepcja flexicurity zakłada potrzebę uzgodnienia stanowisk związków zawodowych i organizacji pracodawców, tak aby upowszechniać rozwiązania korzystne dla obu stron stosunku pracy i akceptowane przez obie strony;
- upowszechnia nietypowe formy zatrudnienia;
- popierany przez UE.

Wady flexicurity

- Może osłabiać pracodawców i ich konkurencyjność na rynku;
- Wysokie zabezpieczenia społeczne mogą zniechęcać do szukania pracy;

Flexicurity a kryzys

- W obecnych czasach głębokiego kryzysu i gwałtownego wzrostu bezrobocia model flexicurity nie powinien być w żadnym wypadku rozumiany jako sposób na łatwiejsze zwalnianie pracowników lub osłabianie ochrony socjalnej w ogólności, a szczególnie ochrony socjalnej bezrobotnych.

- Kryzys uwypukla wagę środków, które powinny umożliwić przedsiębiorstwom dostosowanie się do nowych warunków funkcjonowania bez zwalniania pracowników.
- Bilansowanie czasu pracy jako rozwiązanie tego problemu.

Kryzys a flexicurity

- Kryzys uwydatnia znaczenie dialogu społecznego.
- Należy wspólnie znajdować rozwiązania pilnych problemów.
- EKES proponuje stworzenie platformy internetowej ułatwiającej wymianę doświadczeń.

Ten kto rozpoznał problem
i nic nie robi,
żeby go rozwiązać,
staje się częścią problemu.

5 faz kryzysu

- SZOK
- WYCOFANIE SIĘ
- AKCEPTACJA
- DOPASOWANIE
- WZROST

Ćwiczenie:

- Nie mam czasu na....

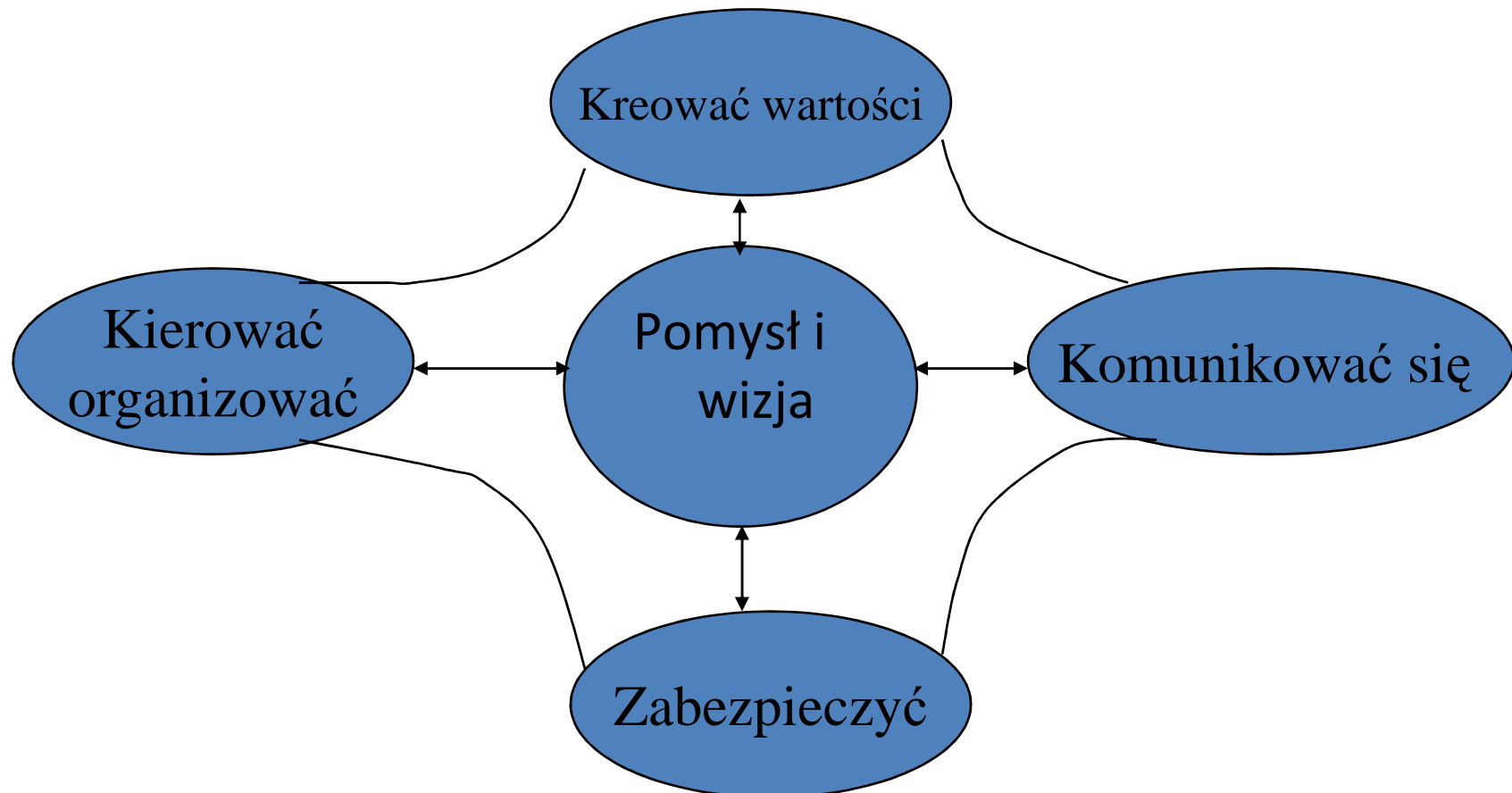

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

Model Przedsiębiorstwa

Odpowiedzialność przedsiębiorcy

- Za samą firmę (rozwój, zapewnienie przyszłości);
- Za ludzi (współpracownicy, klienci, dostawcy);
- Za otoczenie (gospodarka rynkowa, porządek polityczny, środowisko);

Polacy wyróżniają się przedsiębiorczością

- Obrazuje to wysoka liczba nowopowstałych firm w okresie transformacji. W latach 1991-2005 liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się prawie trzykrotnie i w końcu 2005 roku wynosiła prawie 3,6 miliona.

Przedsiębiorczość w liczbach

- 98,9% przedsiębiorstw w Polsce, to małe firmy, mające do 50 pracowników;
- W tym 92% to mikropodmioty zatrudniające do 5 osób;
- Aż 25% aktywnych małych firm jest skoncentrowanych na 6% powierzchni kraju, a kolejne 25% na 17% powierzchni kraju. Oznacza to, że ponad połowa wszystkich MSP zlokalizowana jest na $\frac{1}{4}$ powierzchni RP.

Fakty charakteryzujące MSP w Polsce

- Większość podmiotów, to zakłady osób fizycznych;
- Zatrudnione są średnio około 4 osoby;
- Działalność gospodarczą prowadzą głównie mężczyźni w wieku 35-40 lat;
- Podstawowe znaczenie w momencie podjęcia działalności mają kontakty i doświadczenie z poprzedniej pracy;

- Bardzo istotna w początkowym okresie działalności jest pomoc rodziny lub partnera w biznesie;
- Ponad 70% obrotów w pierwszym roku działalności firmy jest realizowane na rynku lokalnym bądź regionalnym;
- Ponad 2/3 początkujących przedsiębiorców sygnalizuje problemy z podatkami oraz w obszarze rozliczeń finansowo-księgowych.

Bariery i ograniczenia prawne

- Nadmierna ilość przepisów i aktów prawnych regulujących działalność gospodarczą;
- Niesprzyjający przedsiębiorcy kodeks prawny;
- Mało czytelny dla większości przedsiębiorców, sposób formułowania prawa;
- Ustawowo gwarantowana przewaga organów administracji samorządowej i rządowej nad przedsiębiorcą;

Bariery i ograniczenia prawne II

- Dominacja biurokracji nad gospodarką rynkową;
- „Koszty prawa” – za wysokie koszty egzekwowania należnych przedsiębiorcy praw, w postępowaniu sądowym i administracyjnym;
- Plaga korupcji w urzędach różnego typu.

Bariery i ograniczenia społeczno-polityczne

- Ciągła zmiana koniunktury politycznej;
- Brak rządowego wsparcia dla sektora MSP – traktowanie przedsiębiorców jako tych, którzy „zawsze sami sobie poradzą”;
- Brak jednolitej polityki państwa dla sektora MSP.

Najczęstsze błędy małych przedsiębiorców

- Brak umiejętności managerskich;
- Brak koncepcji marketingowej;
- Nadmierny optymizm odnoszący się do wielkości rynku;
- Zbyt wysokie koszty uruchomienia, mylenie gotówki z zyskiem;
- Brak prawidłowej rachunkowości.

Firmy w kryzysie

- Drastyczne pogorszenie się koniunktury gospodarczej sprawiło, że wielu pracodawców wspomina okres prosperity, kiedy trudno było znaleźć pracowników.
- Jednak spoglądają oni w przyszłość i oczekują odwrócenia się tendencji, nie mają zamiaru pochopnie likwidować miejsc pracy.

Firmy w kryzysie

- Każda firma w pierwszej kolejności stara się zapewnić sobie swoją egzystencję.
- Dla zwalnianych pracowników najważniejsze jest szybkie znalezienie zatrudnienia.
- Państwa powinny skoncentrować się na pomocy bezrobotnym poprzez poprawę funkcjonowania urzędów pracy.

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

Sektor MŚP w Polsce nie obawia się kryzysu:

- 90% firm uważa, że przetrwa kryzys, nawet jeśli będzie on trwał dłużej niż rok;
- 41% nie dostrzega wpływu kryzysu na swoją firmę;
- 7% zaobserwowało wzrost przychodów w związku z kryzysem;
- 39% jest przygotowana na skutki kryzysu;
- 18% widzi w kryzysie szansę dla swojej firmy.

Co robią MŚP by przetrwać kryzys?

- 31% tnie koszty;
- 21% wstrzymuje inwestycje;
- 18% zmniejsza budżet przeznaczony na promocję;
- 4% obniża zatrudnienie;
- 4% obniża wynagrodzenia.*

* *Badanie przeprowadzone przez portal Firmy.net*

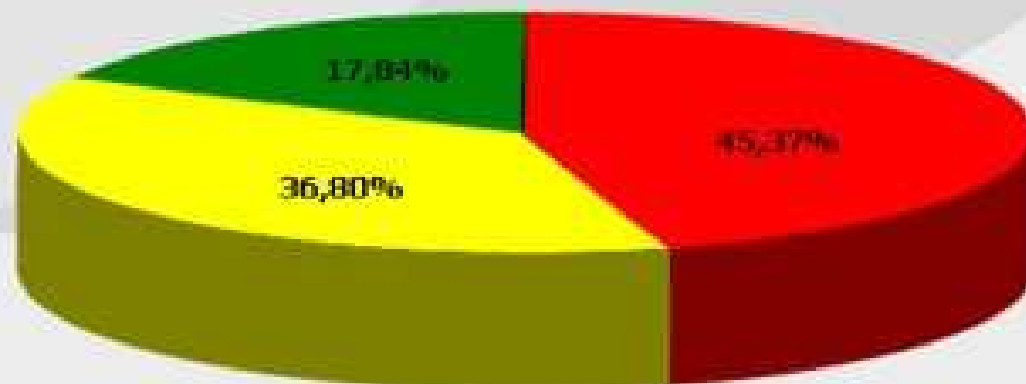

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

Badanie przeprowadzone przez **Firmy.net**

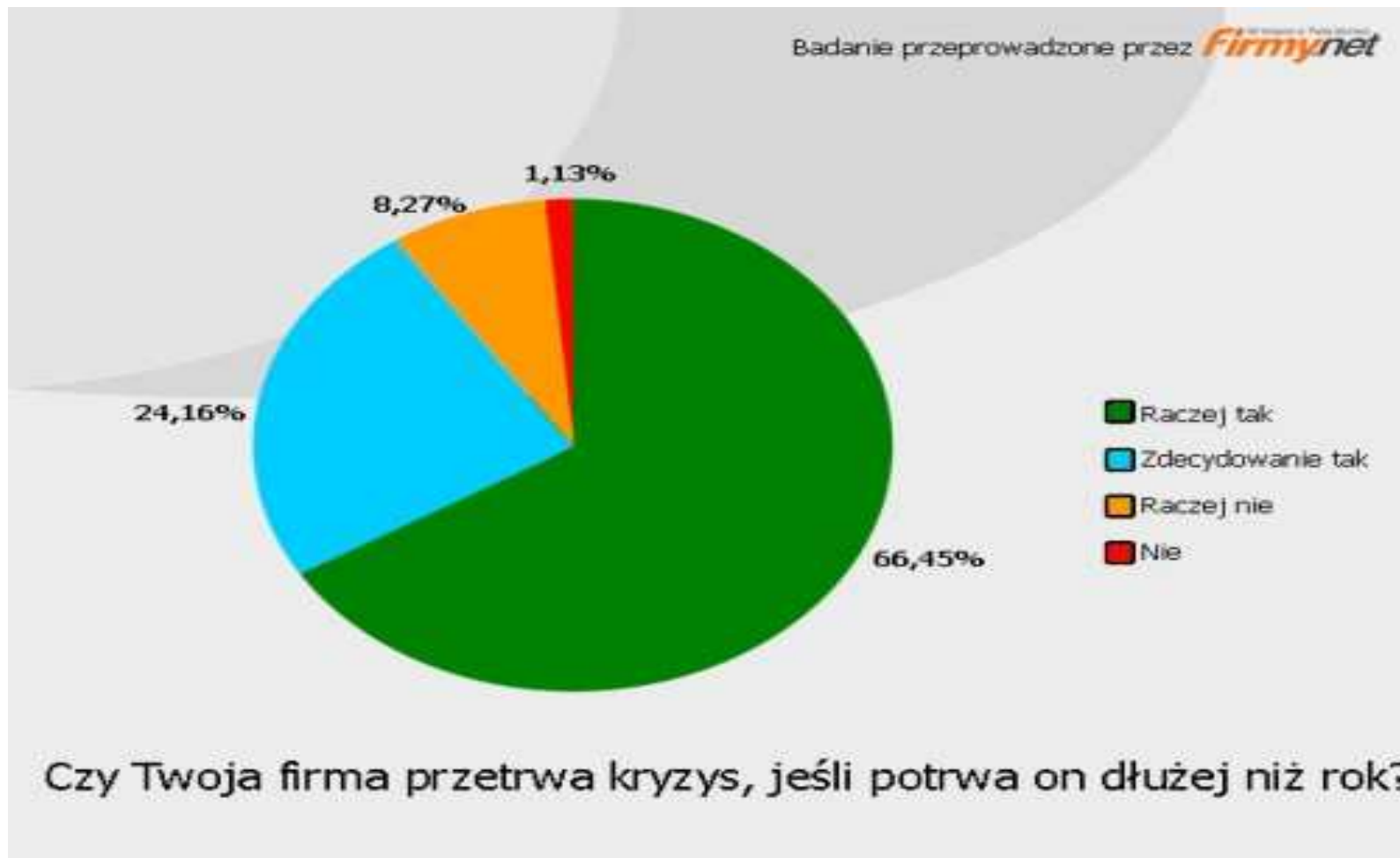
- Jest zagrożeniem
- Trudno powiedzieć
- Jest szansą

Kryzys finansowy jest szansą czy zagrożeniem dla przyszłości Twojej firmy?

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

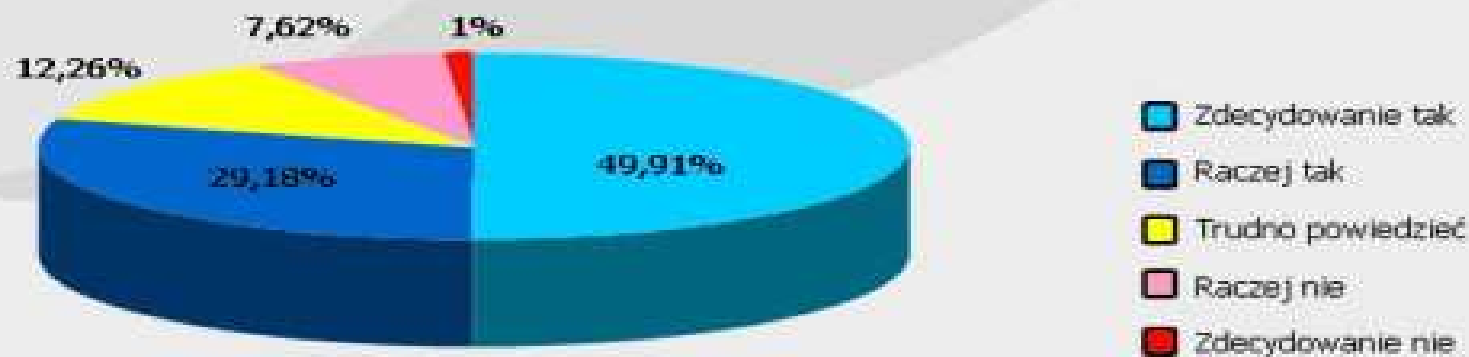

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

Badanie przeprowadzone przez **Firmy.net**

Czy według Ciebie media mają wpływ na pogłębianie się kryzysu finansowego w Polsce?

Elastyczność a flexicurity

- Potrzebny jest dialog społeczny między kadrą kierowniczą a pracownikami lub ich przedstawicielami na szczeblu przedsiębiorstwa. Dobre relacje między przedsiębiorcami a kadrą kierowniczą są niezbędne.
- Model flexicurity będzie skuteczny jeśli towarzyszy mu zrozumienie ze stron wszystkich partnerów społecznych.

Europejskie cele

- Zachowanie jak największej ilości miejsc pracy.
- Wzmocnienie ochrony pracowników.
- Pomoc bezrobotnym.
- Wykorzystanie pomocy unijnej.
- Potrzeba rozwijania nowych rozwiązań – elastyczne zarządzanie czasem.

Polski rynek pracy

- Relatywnie niska aktywność zawodowa ludzi młodych (do 25 roku życia);
- Niski wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55-64 lat.
- Dezaktywacja zawodowa w Polsce wynosi 59,3 lata.
- Wahające się bezrobocie.
- Istnienie bezrobocia długookresowego.

Zatrudnianie w Polsce

- Często wykorzystuje się zatrudnienie na czas określony.
- Są spore restrykcje jeśli chodzi o zatrudnianie i zwalnianie.
- Rzadko stosowana jest praca w niepełnym wymiarze.

Wykształcenie

- W Polsce jest niski wskaźnik zatrudnienia osób z wykształceniem zawodowym.
- Absolwenci mają problemy z wejściem na rynek pracy.
- Słabo rozpowszechnione jest kształcenie osób dorosłych.

System zabezpieczenia społecznego:

- Wysoki udział wydatków społecznych w PKB. Znaczną ich część stanowią świadczenia emerytalne, rentowe i przedemerytalne. Wysokie wydatki przenoszą się na wysokie obciążenia podatkowe pracy.
- Polska jest jednym z nielicznych krajów, gdzie wysokość zasiłku nie zależy od wynagrodzeń przed utratą pracy. To się zmieni w 2010 roku.

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

Pytanie:

Czy flexicurity w Polsce
ma szanse bytu?

Rekomendacje – polityka rynku pracy

- Kierowanie działań do osób w najtrudniejszej sytuacji.
- Tworzenie indywidualnych planów aktywizacyjnych.
- Odchodzenie od form typu roboty publiczne, prace interwencyjne na rzecz szkoleń, staży, praktyk i wspierania działalności gospodarczej.
- Ewaluacja efektywności.

Rekomendacje - edukacja

- Dostosowanie zasobów sektora edukacyjnego do zmian wynikających ze średni- i długookresowych trendów modernizacji gospodarki.
- Prognozowanie popytu na pracę wg kwalifikacji.
- Ukierunkowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy i uczenia się przez całe życie.
- Polityka w zakresie kształcenia dorosłych.

Rekomendacje – organizowanie pracy

- Poszerzenie spektrum form zatrudnienia.
- Wprowadzenie umów projektowych.
- Uelastycznienie możliwości organizacji czasu pracy.
- Modyfikacje przedmiotu stosunku pracy – zwiększenie swobody pracownika i pracodawcy.

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

Wyzwania przyszłości dla firm:

- *Jeśli chcesz wiedzieć, co będzie jutro, popatrz co robisz dzisiaj!*

Know How

Opór
wobec
zmian

Kreatywność

Nowe
technologie

Kreowanie
przyszłości
branży

Budowanie
zespołu

Kreowanie
rynku

Firma twórcą
otoczenia

Stworzenie
nowej jakości

Odejście od
myślenia
stereotypowego

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

10 podstawowych umiejętności dobrego lidera

- Komunikatywność 57,0%
- Umiejętności interpersonalne 49,5%
- **Planowanie strategiczne 39,8%**
- **Zarządzanie zmianą 36,6%**
- Umiejętność rozwijania pracowników 30%
- Umiejętność podejmowania decyzji 21,5%
- Umiejętność pracy zespołowej 20,4%
- Umiejętność rozwiązywania problemów 19,4%
- Umiejętność określania zadań 11,8%
- Umiejętność posługiwania się komputerem 4,3%

Kompetencje niezbędne w nowym świecie

- Zaangażowanie w wyższy cel;
- Wpojenie zasad odpowiedzialnego przywództwa;
- Zachęcanie do tworzenia i pracy w wielodyscyplinarnych zespołach;
- Tworzenie ograniczonego partnerstwa;
- Promowanie sieciowego dzielenia się wiedzą;
- Opieka nad badaniami globalnymi;
- Chętne korzystanie ze zmian.

Flexicurity

- szansa na zrównoważony rozwój rynku pracy

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

klimek@janklimek.pl

Flexicurity

- szansa na zrównoważony
rozwój rynku pracy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
UNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego